

2019 m. lapkričio 15 d.

p. Rūtai Vainienei
Lietuvos prekybos įmonių asociacija
J. Jasinskio g. 10
LT-01112 Vilnius, Lietuva

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS STAMBIOS PREKYBOS MOKESČIO ĮSTATYMO PROJEKTO Nr. XIIIIP-3950

Gerb. Rūta,

Jūsų prašymu išnagrinėjome Lietuvos Respublikos stambios prekybos mokesčio įstatymo projektą Nr. XIIIIP-3950. Mūsų profesiniu vertinimu, šis projektas yra neišbaigtas ir turi daug esminių trūkumų:

- Projektas yra nenuoseklus ir nesuderintas su kituose teisės aktuose numatytu teisiniu reguliavimu. Jame vartojamos sąvokos yra neapibrėžtos ir neaiškios, todėl priėmus tokį projektą būtų sudarytos prielaidos kilti teisiniui neaiškumui bei mokestiniams ginčams.
- Nei iš projekto aiškinamojo rašto, nei iš paties projekto nėra aišku, kodėl pasirinktas būtent toks apmokestinimo modelis, minimali riba, tarifas. Taip pat neaišku, ar buvo atliktas siūlomo naujo teisinio reguliavimo vertinimas, kaštų ir naudos analizė.
- Nėra aišku, ar siūlomas mokestis neprieštarautų ES direktyvos 2006/112/EB dėl pridėtinės vertės mokesčio bendros sistemos nuostatoms, draudžiančioms valstybėms narėms šalia pridėtinės vertės mokesčio įvesti papildomus mokesčius, kuriuos būtų galima apibūdinti kaip apyvartos mokesčius.
- Siūlomas teisinis reguliavimas potencialiai gali būti pripažintas valstybės pagalba mažesniems prekybininkams, apie kurios taikymą turi būti informuojama Europos Komisija, o valstybės pagalba gali būti teikiama tik gavus Europos Komisijos pritarimą.
- Taipogi nėra aišku, ar siūlomas projektas atitinka konkurenciją reguliuojančių teisės aktų nuostatas.
- Sektorinis apmokestinimas yra iš esmės ydingas, nes plečia skirtingų apmokestinimo režimų taikymo praktiką tą pačią ar panašią veiklą vykdančioms subjektams (vadinamą „gyvulių ūkį“). Nėra efektyvu išradinėti ir administruoti atskirą mokestį kiekvienam sektoriui.
- Kiekvienas mokestis turi poveikį elgsenai. Didinant konkretaus sektoriaus apmokestinimą investuotojai skatinami svarstyti investavimą į kitus, pelningesnius sektorius. Atitinkamai, papildomas mažmeninės prekybos sektoriaus apmokestinimas yra priešingas deklaruojamam tikslui didinti konkurenciją mažmeninės prekybos sektoriuje.
- Lietuvoje mažmeninės prekybos sektoriuje yra oligopolija. Įvedus mokestį, oligopolija niekur nedings. Kita vertus jeigu (kaip tikisi projekto autoriai) didesnieji prekybininkai dėl naujo mokesčių kainų nepadidins, tai mažųjų rinkos dalis ir padėtis nepasikeis.

**Building a better
working world**

- Planuojama surinkti į biudžetą 32 mln. EUR. Tačiau nėra skaičiuota, kiek tokio nedidelio mokesčio administravimas kainuos mokesčių administratoriui (sistemų adaptavimas, žmogiški išteklių, mokymų sanaudos, komentarų ir išaiškinimų rengimas ir t.t.), jau nekalbant apie verslo išlaidas. Galimas dalykas, kad suskaičiavus papildomas sąnaudas valstybės mastu bendras ekonominis tokio mokesčio poveikis būtų neigiamas.
- Mokestis vadinamas stambios prekybos mokesčiu, tačiau objektyviai vertinant, 2 mln. EUR per mėnesį apyvartą turinčią bendrovę laikyti stambia Lietuvoje šiandien net nerimta. Daug smulkių bendrovių gali pasiekti tokią apyvartą Kalėdų laikotarpiu. Pagal dabartinę įstatymo redakciją reikėtų registruotis ir mokėti mokestį vien dėl vieno didelės apyvartos mėnesio per metus, kas yra visiškai neracionalu jau vien pažiūrėjus iš mokesčio administratoriaus pusės.
- Nustatyti, kad mokestinis laikotarpis yra mėnuo, yra neracionalu. Pajamos iš siūlomo mokesčio numatomos menkos, todėl nėra ekonominio pagrindo tiek versui, tiek mokesčių administratoriui skaičiuoti ir mokėti tokį mokestį 12 kartų per metus.
- Siūlomo mokesčio būtų nesunku išvengti, suskaidžius didelį juridinį asmenį į smulkesnius. Tuo tarpu bandymas įvesti bendrą mokestį suskaidytai grupei pavirstų administraciniu košmaru visų pirma mokesčių administratoriui.
- Mokesčiu taikomasi į prekybininkų viršpelnį, tačiau mokesčio bazė yra pajamos. 1% nuo pajamų gali reikšti labai daug skaičiuojant nuo pelno. Palyginimui, bendrovė turinti 100 mln. EUR apyvartą, ir 10 mln. EUR pelną šiuo metu nuo pelno moka 15% pelno mokestį, o įsigaliojus įstatymui, efektyvus mokesčio tarifas būtų 23%:

		Dabar	Siūloma
Pajamos, mln. EUR		100	100
Pajamos, viršijančios 2 mln. EUR per mėnesį			76
Siūlomas stambios prekybos mokestis, mln. EUR	1%		0,76
Pelnas, mln. EUR		10	9,24
Pelno mokestis, mln. EUR	15%	1,5	1,39
Iš viso mokesčių, mln. EUR		1,5	2,15
Efektyvus tarifas		15%	23%

- Ne visos didelės bendrovės ir ne visais metais yra pelningos. Paimkime pavyzdį, jei kitais metais ta pati bendrovė uždirbs tik 1 mln. EUR pelno. Tokiais metais jos efektyvus mokesčio tarifas bus 332%:

		Dabar	Siūloma
Pajamos, mln. EUR		100	100
Pajamos, viršijančios 2 mln. EUR per mėnesį			76
Siūlomas stambios prekybos mokestis, mln. EUR	1%		0,76
Pelnas, mln. EUR		1	0,24
Pelno mokestis, mln. EUR	15%	0,15	0,04
Iš viso mokesčių, mln. EUR		0,15	0,80
Efektyvus tarifas		15%	332%

- Akivaizdu, kad siūlomas mokestis neišlaiko vieno iš svarbiausių testų – proporcingumo. Nesunku pastebėti, kad pagal dabartinę įstatymo redakciją mokestį turėtų mokėti net ir nuostolingos bendrovės, kas prieštarauja ekonominei logikai.
- Taip pat akivaizdu, kad siūlomas projektas neatinka gebėjimo mokėti testo, taikomo progresinėms mokesčių sistemoms, nes galima situacija, kai mokestis yra didesnis, negu gautas pelnas.
- Mokesčio bazė paprastai apskaičiuojama arba pinigų, arba kaupimo principu. Siūlomame projekte abu šie principai yra suplakti į krūvą, kas ženkliai apsunkintų mokesčio skaičiavimą ir administravimą.
- Nėra aišku, koku būdu mokesčio mokėtojai turėtų nustatyti, ar prekės nupirktos vartojimo tikslais, ar kitais tikslais.

Apibendrinant, mūsų vertinimu siūlomas projektas yra parengtas skubotai ir atmestina. Jeigu jis būtų priimtas tokia ar panašia redakcija, pasekmės būtų neigiamos.

Pagarbiai,

Kęstutis Lisauskas

